

ØNSKEOBJEKTER:
Åsil Bøthuns skulpturer ser ved første øyekast ut som helt vanlige objekter. Men det er før man titter nærmere etter. *I made it (Burberry Umbrella), 2013.*

DIREKTE OBJEKT

Med sine håndlagede reproduksjoner av alt fra hverdagsobjekter til luksusvarer utfordrer **Åsil Bøthun** forholdet mellom original og kopi, virkelighet og kunst, status og innhold.

tekst Hanna Stoltenberg foto Birgit Solhaug og Thomas Tvetter

«Mange av objektene jeg kopierer for hånd har faktisk plaget meg i årevis.»

KARRIÈREN til kunstner Åsil Bøthun er både imponerende konsekvent og overraskende motsetningsfylt. Gjennom hele sitt virke har hun vært opptatt av ting, i ordets rette forstand: Objektene vi omgir oss med, benytter oss av, kler oss i. De materialene vi bruker til å forme en identitet og til å bygge et hjem.

Med sine hyperrealistiske reproduksjoner av velkjente design- og luksusobjekter stiller Bøthun spørsmål ved samfunnets umettelige behov for statussymboler. Men den fascinasjonen hun har for dyre vesker, silkeslips, designstoler og glossy magasiner handler vel så mye om et behov for å ta avstand fra dem.

– Disse tingene er en del av det miljøet jeg lever i, men jeg har likevel et elsk/hat-forhold til dem, sier Bøthun.

– Mange av objektene jeg kopierer for hånd har faktisk plaget meg i årevis.

DESIGNKUNST. Vi er i Fetsund utenfor Oslo, i et stort, lyst atelier hun deler med mannen sin som også er kunstner. Bøthun er kledd enkelt, med feminine detaljer: ankelstøvletter med noen centimeter hel, mønstret bluse og oppsatt hår. I hendene holder hun et stort hvitt krus med våpenskjold fra Forsvarets Overkommando.

– Jeg vokste opp med en pappa som jobbet i Forsvaret, sier hun.

Ikke for å forklare kruset, men som svar på spørsmålet om hvor den ambivalente interessen for designobjekter stammer fra.

– Det betydde at jeg flyttet en del, så derfor har jeg aldri egentlig hatt et hjemsted. Under hele oppveksten var det tingene mamma og pappa tok med seg, interiøret og pynten og sånn, som ble min versjon av «hjemme». Det har gjort at jeg er blitt opptatt av hvordan man definerer et hjem. I mitt hjem nå står det gamle møbler som jeg har arvet av foreldrene mine, og som jeg husker fra da jeg var barn. For meg er det noe veldig trygt over det, sier hun.

– I tillegg var Forsvaret et ganske konservativt sted. Mange regler, et mønster man levde etter. Det er nok en sammenheng der også.

Bøthun peker mot en velkjent form. Det er en halvferdig gipsversjon av den ikoniske Eames-stolen, designet av Charles og Ray Eames, som ligger halvt veltet på gulvet.

– Både Eames-stolen og Syvern-stolen til Arne Jacobsen misliker jeg sterkt fordi de symboliserer dette med at vi skal være så like og konforme. Jeg skulle ønske at folk hadde mer trygghet i sin personlige smak, og at de ikke trengte å like det alle andre syntes er fint, sier hun.

– Smak er en kompleks greie, i hvilken grad den påvirkes av miljøet rundt deg, og hvorvidt den i det hele tatt kan være personlig. Det er en samtale inni der.

Det er den samtalen Bøthun ønsker å ha med publikum. Lar man blikket fare fort over det hvitmalte atelieret, kan det se ut som om det har huset et malerkurs for distré vestkantfruer. Innimellom maling, papp og pensler, står den ikoniske Birkin-vesken fra motehuset Hermés, så vel som et bølgende

K Fakta
Åsil Bøthun
Norsk kunstner, født 1971.

Født i Stavanger, bor og arbeider i Fetsund og Oslo.

Utdannet ved Kunst- og håndverkskolen i Oslo, hvor hun har hovedfag. Har også utdannelse fra Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo og Winchester School of Art i England.

Har hatt en rekke soloutstillinger de siste årene, blant annet i Oslo, Svolvær, Hauge-sund og Bodø.

Bøthun fikk hovedprisen under Høstutstillingen i 2013 for verket *Hunter*.

I år stiller hun ut en rekke steder i landet, blant annet ved Akershus kunstsenter, Hauge-sund Billedgalleri og Nordnorsk kunstnersenter i Svolvær.

Les mer på www.asilbothun.com

DER TING BLIR TIL: Kunstner Åsil Bøthun har brukt mesteparten av sin karriere på å lage kopier av masseproduserte design- og luksusvarer for hånd. – Det er en lang observasjonsprosess, sier hun. – Jeg tenker først på hva objektet signaliserer, så er det en barnslig utfordring å få det til å ligne.

A Deconstructed Wishbone, 20?

Dustbag (Speedy), 2013.

Hermetic Deram (Chasse en Inde), 2013.

The Knot, 2013

MOTESTØVLER: Med denne kopien av et par klassiske Hunter-støvler vant Åsil Bøthun Høstutstillingens hovedpris i fjor. – Objektene symboliserer et behov for at alt skal være striglet og ordentlig. Det skal ikke lukte surt, overflaten skal ikke ripes opp, sier Bøthun. *Hunter*, 2013.

Napkin with a teabag, 2013

silketørkle fra samme merke. Her er en Burberryparaply, matte papper med logoer fra blant annet Chanel og kosmetikkmerket Crème de la Mer, og et par sorte gummistøvler fra det skotske merket Hunter.

Går man nærmere, nesten inntil, vil man oppdaget at det er skulpturer alt sammen, ikke gjenglemt tilbehør. Med sistnevnte verk vant Bøthun Høstutstillingens hovedpris i fjor, og i begrunnelsen skrev juryen at «kunstverdenen er full av objekter som ved nærmere etter-syn viser seg å være annerledes enn man trodde, men Åsil Bøthuns vinnerarbeid er samtidig både det man tror og det man ikke tror: De er ganske riktig et par støvler, men de er håndlagde, ikke industrielt fremstilte, og de kan ikke brukes.» I dette tilfellet er bruksverdien et spesielt morsomt poeng. Hunter-støvlene benyttes nemlig oftere med hotpants og designsolbriller enn de gjør i myrvann og regn.

– Objektene symboliserer et behov for at alt skal være så striglet og ordentlig. Det skal ikke lukte surt, overflaten skal ikke ripes opp. Alt er en kamp mot forfallet, sier hun.

– Samtidig er de materialene jeg bruker enkle og billige. De er utrolig lette å ødelegge, så det er mye humor i det fra min side.

Like påfallende er det at denne «billige» varekopien igjen blir eksklusiv i en kunstkontekst. En opphøyning som igjen spiller på

hvordan designvarer gjerne lages av de samme materialene som kopier og billigere versjoner. Billig forkles som dyrt forkles som billig og så videre.

– For meg er kunst alt annet enn glossy. Jeg jobber som flyvertinne i tillegg for å overleve økonomisk. Som kunstner har man veldig mye kulturell kapital, men det livet jeg lever som kunstner er alt annet enn glamorøst. Vi bor i Fetsund, kjører gammel bil og handler på finn.no.

Likevel er det ikke tvil om at Bøthuns publikum ofte er sammenfallende med mennesker som eier de tingene hun kopierer.

– Det er jo ikke tvil om at kunstverden også tilhører en øvre middelklasse, i hvert fall kunstpublikummet. Det er veldig mye snobberi der. Jeg definerer det som snobberi når man forsøker å lage forskjell på ting det egentlig ikke er forskjell på.

KUNSTIG SKILLE. Mye av kjernen i Bøthuns arbeider ligger i forholdet mellom original og kopi, den ulike verdien vi tillegger de to, og hvor vilkårlig dette skillet egentlig er. For at rekonstruksjonene skal kunne bli så nøyaktig som overhodet mulig, er det nødvendig for Bøthun å eie originalen («presisjonsnivået må være så høyt at illusjonen virker ekte») eller en kopi av originalen. En Birkin-veske koster

«Jeg tenker først og fremst på hva objektet signaliserer. Det er det viktigste. Så blir håndverket en del av det intellektuelle.»

PAPIRARBEID: – Jeg er ganske streng når det kommer til hvilke materialer jeg bruker, sier Bøthun som for eksempel aldri støper i epoxy. – Det skal være litt kjipe, billige materialer, og så utvikler skulpturen seg videre derfra.

KOPI OG ORIGINAL: Bøthun lager kopier i papir av støvposene som følger med dyre designvesker.

NOMADE: Bøthun var forsvarsbarn, og flyttet derfor mye rundt. – Det har gjort at jeg har blitt opptatt av hvordan man definerer et hjem, sier hun. Hun tror «mote- og interiørbladregimer» har mye av skylden for dagens designhysteri.

for eksempel over 30. 000 – ikke en naturlig utgift på et stipendbudsjett – derfor leter hun stadig etter gode kopier på eBay og i utlandet.

Hun lener seg frem, stryker fingrene over en myk skinnveske fra motehuset Mulberry som henger over en stolrygg.

– Denne her er fake, men det kan man jo ikke se, med mindre man har et trent øye for sånt, sier hun.

– Jeg kan ikke se det.

– Nettopp. Denne ideen om at kopier er søppel er ren mytespinning. Det er det samme som i kunstverden: man bygger opp myter. For meg er det irrelevant om jeg kopierer en kopi eller om jeg kopierer den ekte varen, fordi jeg lager kopier uansett.

– Hvordan velger du hvilke objekter du vil kopiere? Tenker du på hva som egner seg visuelt?

– Jeg tenker først på hva objektet signaliserer. Det er det viktigste. Så blir håndverket en del av det intellektuelle. I den kunstneriske prosessen liker jeg når man kan ta og kjenne på det man holder på med – bruke hendene – og akkurat nå funker det veldig bra som en link til det jeg driver med, fordi jeg lager masseproduserte ting.

HVERDAGSKUNST. Tidligere har Bøthun konsentrert seg om hverdagslige objekter. I utstillingen *Something* fra 2005 hadde hun satt sammen et nennsomt arrangement av velbrukte og skitne gjenstan-

der som så ut som om de var ryddet ut av et vaktmesterkott: en bøtte med vaskevann, et verktøyskrin, en støvsuger, en malertrapp, og en flekkete krakk med en trist, militærgrønn kontorlampe oppå. Gjenstander som er nesten overdrevent hverdagslige, på samme måte som luksusvarene hun arbeider med nå er overdrevne i sin glansede fasade.

– Den gangen var tanken min å lage verker av ting som er lite anerkjent og lite verdsatt. Da rekonstruksjonene ble satt i en gallerikon- tekst fikk de plutselig en opphøyd verdi. Rent konkret steg verdien, men man ble også tvunget til å se på objektene på en ny måte. Til å gi dem mer av sin tid.

– Hva var årsaken til at du endret fokus fra det hverdagslige og over på det luksuriøse?

– Man utvikler seg i et kunstnerskap, men for min del handler det like mye om hvordan mitt eget liv forandrer seg. Nå er jeg etablert, og de fleste av de menneskene jeg omgir meg med er godt etablerte. Da blir hjemmet veldig viktig. Man er ferdig med studielånene, og når man har bedre økonomi, kjøper man jo ofte flere ting. Behovet vokser hele tiden.

Det gjelder ikke bare Bøthuns omgangskrets, tror hun.

– Nordmenn har bedre økonomi enn noensinne. Internasjonale motehus etablerer seg i Oslo, og det finnes tydeligvis et marked for dem. Luksus er blitt en del av hverdagslivene våre.

I utstillingen *Intentional Objects* som ble vist på Tegnerforbundet på denne tiden i fjor, inkluderte Bøthun rekonstruksjoner av mer økonomisk tilgjengelige, men likevel kulturelt symbolske produkter, blant annet en brukt pose hvit te som dryppet ned på en elfenbensfarget, mønstret serviett, og et sammenbrettet utgave av Dagens Næringslivs fredagsmagasin D2 med skandinavisk møbeldesign på forsiden.

– Har du en klar idé om hvilken type person som kunne eid de tingene du lager? Har du en karakter i tankene?

– Nei, det er samme ulla, men jeg velger jo ofte ut fra et kvinnersperspektiv. Jeg ser på meg selv som en feminist, så det handler mye om meg selv også. Jeg er veldig opptatt av hjemmet, og det er det jo primært kvinner som har styrt. Selv i dag tror jeg det er kvinner som bestemmer mest hvordan man skal ha det i hjemmet, sier hun.

– I mange år har jeg vært betatt av 1800-tallsdesigneren William Morris og hans unike tapetmønstre. Jeg liker mønstre fordi det er noe meditativt ved det å sitte og gjøre det samme om og om igjen, samtidig som det er noe klaustrofobisk over det.

KVINNER SOM OBJEKTER. Da Bøthun holdt på med hovedfaget sitt på Kunst- og håndverksskolen, tok hun utgangspunkt i den klassiske novellen *Det gule tapetet* av Charlotte Perkins Gilman. Den hand-

ler om en kvinne som låses inne på et rom av ektemannen, og som i mangel av annen stimuli blir besatt av mønsteret i det gule tapetet i rommet.

– For meg har mønster også en link til kvinneroller. Det dekorative, det pyntelige, det ordentlige. Kvinnesak er kjempeviktig fremdeles, og jeg tror mange lurer seg selv dersom de tror vi har oppnådd likestilling, for det har vi ikke. Vi kvinner er fortsatt objekter, vi er frosset fast i rollen som pyntedokke. Kvinner tjener mindre, og når ofte ikke like langt i karrieren. Spesielt som kvinnelig kunstner merker man at galleriene stiller ut minimalt med kvinner, og det kjøpes inn mindre kvinnelig kunst. Det er et problem som er vedvarende.

Som en del av sitt nyeste prosjekt lager hun kopier i papir av støvposene som følger med dyre designvesker. Motehusets logo er malt sirlig utenpå den tilsynelatende myke overflaten.

– Alle vesker kommer i sånne poser som skal beskytte mot støv. Selve posen er gjerne litt skitten og gråaktig, men likevel signaliserer den at det er noe eksklusivt inni. Det er en illusjon. Vi tørker bort, dekker over, rydder hele tiden.

Dersom man lener seg over arbeidsbordet for å få et glimt av hva som er oppi, brister illusjonen. Bøthuns poser er tomme.

– Det er det det handler om: Hva vi velger å uttrykke, og hva vi velger å skjule. ☒